



Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. IV. Vtrum natura creata, subsistens in propria persona, & propriâ
personalitate retentâ, possit assumi ad subsistentiam divinam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

& ratio est quia illud solum dicitur album, vel animatum, cui inhaeret albedo, vel quod informatur ab anima: albedo autem nequit inhaerere Deo, nec Verbum ab anima informari.

Mitto plura alia argumenta quibus Adversarij probare contendunt, nullam entitatem creatam posse existere per existentiam realiter ab illa distinctam, tum quia haec spectant ad Philosophiam, & à nostris Thomistis in metaphysica clare diluuntur; tum etiam quia facile enervari ac infringi possunt exemplo humanitatis Christi, quam per divinam existentiam existere, disputatione praecedenti ostendimus, & docet frequentior, probabiliorque sententia. Unde praesentem difficultatem ad id solum restringimus, an scilicet accidenti, ex aliqua peculiari ratione, repugnet divinam existentiam existere, sicut ei repugnat, divinam subsistentiam terminari.

ARTICULUS IV.

Utrum natura creata, subsistens in propria persona, & propria personalitate retenta, possit assumi ad subsistentiam divinam?

88. **D**ixi natura creata, quia extra dubium est, personalitatem ipsam assumi non posse ad subsistendum per divinam subsistentiam: Tum quia subsistentia est ultimus terminus in linea & ratione subsistendi: Termino autem ultimo, ulterior terminatio essentialiter repugnat. Tum etiam, quia non stat personalitatem assumi, & non assumi personam ad subsistendum: Implicat autem personam assumi ad subsistendum, cum persona sit rationalis naturae individua substantia, id est incommunicabilis, quod de incommunicabilitate alteri ut supposito accipiendum esse constat; cum persona possit communicari naturae, ut patet in persona Verbi, quae de facto fuit communicata & unita humanitati.

89. Addidi in titulo, *propria personalitate retenta*, quia etiam extra controversiam, & omnino certum est, posse naturam conjunctam propriae personalitati assumi, si per assumptionem ipsa personalitas expellatur seu destruitur: Non enim major potest esse repugnantia, quod natura propria personalitate illi conjuncta privetur, quam quod sine ulla producat, resultantia subsistentiae propriae, per alienam impeditur.

90. Solum ergo difficultas est, utrum natura creata, manens in propria persona, assumi possit ad subsistentiam divinam, conservata propria personalitate; ita tamen ut haec non assumatur, sed sola natura quae illam terminatur; eo modo quo si eadem humanitas quae nunc assumpta est à Verbo, conservata hac unione, assumeretur etiam à Patre; & sicut natura divina, cum per aeternam generationem communicatur Filio, in illo terminatur propria Filij personalitate, non amittendo personalitatem Patris.

91. Affirmativam partem docet Martinus Peres Tract. de Incarn. disp. 9. sect. 9. Hurtado in metaph. disp. 11. sect. 7. & 3. part. disp. 44. num. 1. Bernaldus disp. 24. sect. 2. pro ea ex antiquis citantes Baconum dist. 5. quaest. 1. & Naclantum Theorem. 2. circa finem, illamque non improbabilem censet Suarez disp. 14. sect. 1. dicens, Auctores ita sentientes vix posse ratione convinci.

Ceterum, sententiam negativam (quod scilicet

A non possit, etiam de potentia absoluta, natura creata, retinendo propriam personalitatem, uniri personae divinae, nec per illius subsistentiam subsistere) docent communiter Theologi, non solum recentiores, sed etiam antiqui, quamvis in assignanda ratione hujus impossibilitatis non conveniant.

§. I.

Conclusio negativa statuitur.

Dico igitur: natura creata, subsistens in propria persona, & propria personalitate retenta, non potest, etiam de absoluta potentia, uniri personae divinae, & per illius subsistentiam subsistere.

Hanc conclusionem aliqui probant ex definitione personae, de cujus conceptu est quod sit alteri supposito incommunicabilis: Sed si natura creata, propria personalitate retenta, assumeretur à supposito divino, illi communicaretur: Ergo implicat ita assumi.

Haec tamen ratio non urget, potest enim facile responderi, non esse de ratione personae, quod natura ex qua componitur, non communicetur alteri supposito, vel personae, sed solum quod persona ipsa ex natura & personalitate composita, non possit illi communicari; nam Personae Patris aeterni convenit definitio & ratio personae, & tamen illius natura communicatur Filio: Personae etiam constitutae ex personalitate Verbi & humanitate assumpta, competit definitio personae, & tamen natura humana, personalitate Filij retenta, potest Patri communicari, & per ejus subsistentiam subsistere: Haec ergo ratio solum videtur probare, quod persona creata non possit assumi à persona divina; non autem quod natura propria subsistentia subsistens illaque retenta, non possit ab illa assumi, de quo solum est quaestio in praesenti. Unde

Suarez loco citato, alias refert rationes, praesertim ex Cajetano, & eas impugnat, ac tandem istam constituit, quae maxime illi placet. Propria subsistentia naturae creatae est modus quidam intrinsecus per se existendi: Sed hic modus habet formalem & immediatam repugnantiam cum illo modo unionis quem habet natura assumpta in alio supposito, quia esse per se & in alio sunt modi ita repugnantes, ut unus intrinsecè includat negationem alterius: Ergo implicat naturam creatam subsistentem in propria persona, uniri personae divinae, & in illa subsistere.

Sed haec ratio in multis deficit, primò quia duo supponit falsa, aut saltem incerta & dubia. Primum est, quod subsistentia naturae creatae sit modus illius; illud enim, licet sit probabile, non est tamen certum, nec à Theologis unanimiter recipitur; multi enim cum Cajetano existimant, personalitatem creatam non esse modum naturae, sed entitatem realiter ab illa distinctam. Secundum est, naturam creatam non uniri personae divinae immediatè, sed per aliquem nexum seu modum ab illis extremis distinctum; oppositum enim plures Theologi docent, nosque supra disp. 6. illorum sententiam ut probabiliorē secuti sumus.

Secundò, Ex eo quod personalitas propria sit modus naturae quam terminat, sequitur tantum quod non possit terminare alienam naturam, sed solum propriam, quia modus rei non potest modificare nisi rem illam cuius est modus proprius; non autem sequitur, quod natura terminata

per illum modum proprium, non possit terminari à persona divina, quæ realiter identificatur cum divina natura.

Tertio, Negatio existendi in alio est effectus secundarius subsistentiæ propriæ, cum enim negatio sit, & subsistentia in aliquo positivo consistat, non potest esse effectus primarius illius: Sed effectus secundarius non est essentialiter formæ, nec ab illa inseparabilis, de potentia absoluta: Ergo talis negatio non convenit essentialiter subsistentiæ propriæ, quæ natura creata subsistit connaturaliter, & consequenter poterit illà retentà, per alienam terminari. Missis ergo his rationibus.

95. Probatur primò conclusio ex 5. Synodo generali collat. 8. can. 5. ubi sic dicitur: *Si quis non constituetur Dei Verbum, carni secundum subsistentiam unum, & propter hoc unam ejus subsistentiam, seu unam personam, anathema sit.* Ex quibus verbis hoc potest argumentum defumi: Concilium infert in Christo esse unam tantum personam, ex eo quod humanitas fuit assumpta ad subsistentiam Verbi: At hæc illatio non esset bona, si natura creata, propriâ personalitate retentà, posset terminari per divinam, ut de se patet: Ergo hoc impossibile est.

Nec valet si dicas, rationes quibus Concilia utuntur ad definiendas veritates fidei, non esse de fide. Esto enim non sint de fide, sunt tamen magni ponderis & auctoritatis: Ergo licet de fide non sit, implicare naturam creatam, propriâ personalitate retentà, terminari per divinam, erit tamen veritas Theologica omnino certa & indubitata.

96. Probatur secundò conclusio argumento à posteriori desumpto ex mysterio Incarnationis. Si natura humana terminata propriâ personalitate esset assumptibilis à Persona Divina, Verbum de facto illam assumpsisset terminatam propriâ personalitate, non assumendo ipsam personalitatem: At secundum fidem Catholicam Verbum assumpsit naturam humanam sine propria personalitate: Ergo signum est non fuisse possibile humanitatem propriâ personalitate terminatam assumi à Persona Divina. Minor est certa de fide, sequela autem Majoris probatur, Tum quia si propria personalitas & subsistentia naturæ humanæ non impediabat unionem ejus hypostaticam cum Verbo, videretur fuisse convenientius perfectioni humanitatis Christi, quod non solum subsisteret per subsistentiam Verbi, sed etiam per propriam, si talis subsistentia sit compossibilis in eadem natura cum subsistentia Verbi. Tum etiam quia non sunt multiplicanda, vel augenda miracula sine necessitate: majus verò esset miraculum auferre à natura humana propriam personalitatem, vel impedire ne propria subsistentia, quæ est passio ei connaturaliter debita, ab ipsa fluere, quam conservare propriam subsistentiam cum aliena. Quod potest aptissimo exemplo declarari & illustrari. Licet præsentia localis & sacramentalis sint duo modi naturaliter simul repugnantes eidem corpori, unde naturaliter fieri nequit quod idem corpus simul habeat duos illos modos essendi, tamen quia extensio ad locum est passio connaturaliter debita corpori, ideo communiter dicitur in materia de Eucharistia, fore majus miraculum, si corpus Christi acquirendo sacramentalem præsentiam, amitteret extensionem atque præsentiam localem quam habet in cælo,

Tom. IV.

A quàm quòd retentà illà extensione locali acquirat præsentiam in speciebus Sacramentalibus. Ergo similiter si absolute compossibilis esset propria personalitas humanitatis cum aliena Verbi Divini, majus miraculum esset dicendum, quod Verbum ex vi assumptionis naturæ humanæ impediret ne propria & connaturalis subsistentia ab ea resultaret, quàm quod simul cum personalitate Verbi illa maneret, subindeque potius dicendum esset, illam remanere cum ista, quàm quòd illius resultantia impediat, sicut in simili dicitur de ipsa præsentia locali Christi Domini.

B Probatur tertio conclusio: Implicat quod natura creata existat simul & semel duplici existentia, quarum una sit creata, & altera increata: At si natura terminata per propriam personalitatem assumeretur à Deo, non destructa tali personalitate, haberet duplicem existentiam, quarum una esset creata, & altera increata: Ergo &c. Major est certa, tum quia esse individuatur à natura in qua recipitur: tum etiam, quia duæ existentie, præsertim si sint completæ, non possunt inter se uniri per modum actus & potentie ad constituendum unum per se, ut ostenditur in Philosophia. Minor verò suaderetur: Cuilibet subsistentiæ sua debet correspondere existentia, quia subsistentia est veluti ultima dispositio, quæ natura redditur capax existentie; ac proinde duæ subsistentiæ necessariò secum trahunt duas existentias: Sed in nostro casu natura assumpta duas haberet subsistentias, quarum una esset creata & connaturalis, altera increata & præternaturalis: Ergo & duas existentias, unam creatam & naturalem, alteram increatam & supernaturalem. Cæterum si natura humana terminata per subsistentiam Verbi, ulterius per personalitatem Patris vel Spiritus Sancti terminaretur, non haberet propterea tres existentias, quia subsistentiæ relativæ divinarum personarum, non redderent naturam assumptam capacem diversæ existentie, sed unius tantum existentie increatæ & infinite, per quam existunt ipsæ divinæ personæ.

D Probatur quartò conclusio ratione desumptà ex Capreolo in 3. dist. 1. quæst. 1. art. 3. ad 1. Scoti contra secundam conclusionem. Quod dependet ab alio dependentiâ strictâ & causali, non potest à pluribus ut plures sunt dependere adæquatè in nullo genere causæ, ut 2. physic. à nostris Thomistis ostenditur: Sed natura in existendo dependet à subsistentia dependentiâ strictâ & causali: Ergo non potest pluribus subsistentiis adæquatè terminari, sed per propriam subsistentiam terminatur adæquatè, ejusque dependentia in existendo, adæquatè per illam expletur, & per consequens, propriâ subsistentiâ retentà non potest, etiam de potentia absoluta, per alienam terminari. Quæ ratio non militat in divina natura, comparata cum tribus subsistentiis relativis, cum ab illis in existendo non pendeat, sed tantum ab ipsis accipiat incommunicabilitatem, ut in Tractatu de Trinitate ostendimus. Nec etiam probat, quod natura creata non possit simul terminari à tribus divinis personis, & in illis subsistere; quia personæ divinæ, ut terminantes naturam creatam, eique perfectiorem incommunicabilitatis tribuentes, non habent rationem causæ, sed puri termini, subindeque natura non dependet ab illis dependentiâ causali, sed solum terminativâ: quo genere dependentiæ stat unum & idem à pluribus dependere adæquatè intensivè cum inadæquatione extensiva, ut constat in re.

Ter ij

latione Patris ad plures filios terminata.

99. Denique suaderi potest conclusio aliâ ratione faciliori, quam Cipullus sic proponit. Implicat quod eadem natura creata simul sit in alieno supposito, & non sit in alieno supposito: At hoc sequeretur ex eo quod natura humana manens in propria persona esset assumpta à Persona Divina: Ergo hoc implicat contradictionem. Major est certa, propter manifestam contradictionem quam dicit esse in alieno supposito, & non esse in alieno supposito. Minor etiam quoad primam partem patet, nam Persona Divina est suppositum extraneum à qualibet natura creata. Quoad secundam verò probatur: Effectus formalis subsistentiæ propriæ, est reddere naturam subsistentem in se, & per se, & non in alieno supposito, ut docent Philosophi in Metaphysica, constatque ex ipsa nominis etymologia, nam apud Latinos subsistere in se, idem sonat ac sistere seu terminari in se, & non in alio: Hoc autem cum non dicat exclusionem à subiecto, quia qualibet natura substantialis completa, per seipsam habet quod non sit in alio tanquam in subiecto, oportet quod dicat exclusionem seu negationem essendi in alio ut in supposito.

§. II.

Præcipua objectiones solvuntur.

100. **O**bjicies primò: Damascenus libro cur ad imaginem Dei sumus, hæc habet: *Dei Filius saluari Patris voluntate factus est homo, naturamque humanam sibi unâ cum humana voluntate qua natura est conjunxit, hominis autem hypostasim non conjunxit.* Et rationem reddit: *Ne natura humana voluntas qua natura attribuitur, voluntate eâ qua hypostasim attingit, à divina voluntatis præscriptione discederet, sed ei sponte pareret in omnibus.* Ex quibus verbis hoc potest desumi argumentum: Ideo juxta Damascenum, Verbum assumpsit naturam humanam, non autem hypostasim hominis, ne fieret assumptio cumqua staret peccabilitas: Ergo supponit assumptionem hypostasis esse possibilem. Consequentia patet, nam si repugnaret, non idèò assumpta non fuisset hypostasis humana, ut peccabilitas vitaretur, sed quia impossibilis esset.
101. Respondeo primò, meritò dubitari posse an hæc translatio legitima sit, cum in testimonio adducto, Damascenus duplicem distinguat voluntatem, unam hypostasis, & aliam naturam, quæ distinctio fictitia est, & Theologiæ ac Philosophiæ repugnans; Philosophi enim & Theologi unam tantum in homine voluntatem agnoscunt, quæ naturæ ut quo, & supposito ut quod, in omnibus suis operationibus tribuitur.

Respondeo secundò: Cum Damascenus loco citato docet Verbum conjunxisse sibi naturam humanam & illius voluntatem, loqui de conjunctione physica per unionem ad divinam subsistentiam: cum autem subdit, non conjunxisse sibi hypostasim hominis, loquitur de conjunctione quam hæretici docebant, scilicet per solum affectum & specialem amorem; & hujus rationem reddit, *Ne voluntate hypostasis, natura humana à Dei voluntate discederet.* Hæc autem affectiva solum conjunctio quam hæretici astruebant, etsi de facto non derur, & à Conciliis contra Nestorium congregatis damnata sit, tamen possibilis fuit.

- A Tertiò responderi potest, admittendo Damascenum loqui de conjunctione physica hypostasis hominis ad divinam subsistentiam, & negando Consequentiam; potuit enim talem conjunctionem negare ob rationem assignatam, nempe ut peccabilitas vitaretur, non supponendo talem unionem fuisse possibilem, sed abstrahendo ab hac quæstione, an sit possibilis, vel non.

Objicies secundo: Eadem numero natura divina terminata personalitate Patris, rursus terminatur personalitate Filij, & Spiritus Sancti, absque eo quod una persona divina terminetur per aliam: Ergo similiter natura humana terminata personâ propriâ, potuit terminari personalitate Verbi, absque eo quod personalitas Verbi terminaret personam humanam.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam; licet enim natura divina possit simul terminari triplici subsistentiâ, hoc tamen non potest contingere in natura creata, tum quia illud competit divinæ naturæ ratione suæ infinitatis, à qua deficit qualibet natura creata: Tum etiam, quia probando nostram conclusionem, plures assignavimus rationes disparitatis inter propriam personalitatem respectu naturæ creatæ, & personalitates divinas, tam comparative ad naturam divinam, quàm etiam comparative ad creatam.

- C Objicies tertiò: Natura humana terminata per alienam personalitatem, scilicet per subsistentiam Verbi, potest assumi à Patre & Spiritu Sancto: Nam ut disputatione præcedenti cum S. Thoma docuimus, omnes tres personæ Trinitatis poterunt eandem numero naturam assumere: Ergo terminata propriâ personalitate, poterit assumi Verbo, non assumptâ personalitate.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: Nam subsistentia propria constituit naturam subsistentem per se & in se, subsistentia verò aliena constituit illam subsistentem in alio: implicat autem contradictionem, quod eadem natura simul subsistat per se & in alio, non verò quod habeat plures modos subsistendi in alio; quia subsistere per se & in alio, sunt duo modi subsistendi inter se oppositi, & quorum unus, virtualiter saltem, includit negationem alterius: Plures verò modi essendi in alio, non habent inter se hanc repugnantiam & oppositionem, nec unus includit virtualiter negationem alterius. Potestque id declarari & illustrari exemplo accidentis, videmus enim quod omnino implicet idem accidens simul esse per se & in alio; ceterum quod simul possit esse in pluribus subiectis, multi extra Scholam D. Thomæ concedunt, saltem de absoluta potentia. Duas alias rationes discriminis probatione, & 4. nostræ conclusionis insinuavimus, quæ ibidem videri poterunt.

ARTICVLVS V.

An hæc propositio (Deus assumpsit hominem) in rigore & proprietate sermonis sit vera?

Ratio dubitandi est, quia modus ille loquendi passim invenitur apud Concilia & Sanctos Patres, nam in Concilio Toletano 1. in confessione dicitur, *Credimus Filium Dei ex vero Virginis assumpsisse hominem.* Similia habentur in Toletano 6. cap. 1. in Toletano 11. in confess. fidei, & in Francofordiensi in Epist.